

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A „KELET” előfizetési díja:
Vidőkre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre 16 frt.
Félévre 8
Negyedévre 4
Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” minnappan, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

4-ik sz. hó, a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

Az értékesebb czikkek díjaztatnak.
Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak.

Hatszor használt gármond sor vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyból és gyakoribb hirdetések külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Orpeli Alajos Stadt Stubenhof Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Hasenstein et Volger (Vallfischgasse 10.) Rnd. Mosse Publicistische Bureau Budapestben: Hasenstein et Volger hirdetés közv. irodája. Goldberger Hasenstein és Volger hirdetés közv. irodája. Budapestben: Szerviztér 5. sz. A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szerviztér 5. sz.

Nyitási czikkek

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kolozsvár, október 10.

(?) A kormányelnök képviselőházi előterjesztése, mely az ülésszak munkatervét körülalozza, több igen fontos elintézendő sorában a középtanodai törvényjavaslatot is kitűzi, mint a mely, ha nem is azonnal, de mindenesetre még az ülésszak folyamán lesz a képviselőháznak a kormány által benyújtandó a törvényhozás által megalkotandó.

Egyéni hajlamaikhoz és saját munkakörünkhöz képest is természetesen, hogy figyelmünket kiválólag épen e tárgy ragadta meg, — de azt hisszük, szélesebb köröket is érdekelhet a kérdés s különösen az a remény, mely a kormányelnök előterjesztéséhez önkénytelen fűződik s mely szerint középtanodai ügyeink kérdésének megoldását már ez ülésszaktól várhatjuk.

Mert a kérdés nem épen csak a „latteiner”-ek kérdése, s a mellett, hogy e nyilatkozat kitálatást nyújt középtanodáink jobbakba helyezése s egyszerűsége egy igen bonyolulttá válható, vagy válthatott controversia megoldására s illetőleg elenyésztesítésére is.

E lapok olvasói is tudják ugyanis, hogy a Felsőtet megillető föfelügyeleti jog gyakorlási módjára nézve a közoktatási miniszter az utóbbi időben formulát keresett s épen a nem állami felügyelet alatt álló középtanodák ellenőrzését választá ki ama horogként, melyhez kapcsolva az egész ügyet szabályozni kívánja vala. Tudják, továbbá, hogy a hazai protestáns felekezetek e kezdeményálattal törvényesen biztosított autonómiajokat látták veszélyeztetve, — és, hogy épen ez incidensből hozott az öt reformált egyházkerület idei, Debreczenben tartott, conventje, valamint egy ágostai hitvallást követők egyetemes közgyűlése oly határozatokat, melyek határozottan e kormányi kezdemény ellen fordulva, az alkotmány fölötti harcot helyezték kitálatásba az állam-kormány és az összes magyar protestáns egyházkerületek között.

Azok, kik sem a kormányi kezdeményeknek, sem a felekezeti autómisticus törekvéseknek nem föltétlenül hívei s így elég önmérséklettel rendelkeznek, hogy a tévesnek ítélt eljárást akár jobbra, akár balra öszintén megíróják, mindjárt kezdetben aggódva néztek e kitálatásba lépő harcz felé s épen e helyen is történt oly irányú fölszólalás, hogy a kormány ne erőszakoljon oly helyzetet, a mely mellett nem lehet elég materialis igazságot folhozni s a mely ok- és czél nélkül provokálhatna politikai tekintetben is nem

helyeseltető küzdelmet a magyar kormány és a magyar nemzeti szellem leghívebb képviselői: a protestánsok között — az ilyen kiadásu cultur-harcz nem kecsesgetvén sem materialis igazságánál, sem messzibbre ható következményeinél fogva semmi o hajtott eredményt.

Mert a protestánsoknak igazuk volt, a midőn szentesített törvényre is hivatkozva, követelték, hanem materialis törvény által nyerjen megoldást s mert maga a magyar közoktatás kérdése követelte és követeli, hogy ne miniszteri rendeletek, hanem rendszerezsen megalkotandó országos törvény által szabályoztassék s valamint a magyar állam már is áldásos gyümölcseit élvezzi annak, hogy népoktatási ügyemind formai, mind tartalmi oldaláról 1868-ban országos törvény által lön szabályozva, ideje, hogy a közép- s nyomban rá a felső-oktatás kérdése is i y megoldása juttatassék.

Érvényesült-e a fölfogás a kormánykörökben is: nem tudhatjuk, legalább a nyilvánosság előtt ez ideig semmi el nem árulta, hogy a kormány eljövle előbbi kezdeményét, hajlandó az egyedül helyes utra térni s minden ágában fölelni a középtanodai reform kérdését, ez által nemcsak megnyugtatóan, a protestánsokat alaposaknak látszó aggodalmaikra nézve, hanem kielégítve a hazai közvéleményt is azokra a méltó követelésekre nézve, a melyeket joggal formálhat minden magyar a magyar közoktatási kormányhoz.

Az első kormányi nyilatkozat e kérdésben a kormányelnök képviselőházi előterjesztésének ama pontja, melyet czikkünk elején jelzünk s bár részletes fölvilágosítást e pont sem nyújt a követendő eljárásra nézve, de nekünk úgy tetszik, hogy a miniszterelnök jelentése hallgatóság azt látszik ígérni, hogy az eddig követett út elhagyásával új és helyesebb ösvényre lép kormányunk, a materialis törvény keretében gondoskodván azon módokotok törvényszerű megállapításáról, a melyek szerint a jus supremus inspectionis az alkotmányos kormány által a nem állami felügyelet alatt álló középtanodák iránt érvényesítve lesz.

Ezt olvassuk ki mi ama jelentésből s mert ezt olvassuk ki: üdvözljük melegen az úgy ily fordulatát, mind a közoktatás, mind pedig a politikai eszély érdekében s hasznáért.

addig tépik, addig czuczorázzák egymást, míg a csinosan pallórozott fészek puhán kibélelve nincsen.

Es most egy néhány sort a velencei galamb történetéről, melyet vezetünk után a következőben adok viszeza: „A velenceiek a közepkorban egy alkalommal háboruba valának keveredve a görögökkel, kiknél e galambfajt posta gyanánt alkalmazni látták.

A békekötés után néhány párt e fajtából hazájukba is elhozták, hol ezek nem sokára annyira elszaporodtak, hogy a nép gondozása már nem volt többé elégséges; eltartásukról a köztársaságnak kellett gondoskodnia, mit utóbbi évi költségvetése alkalmával megtenni sohasem is mulasztott el.

A köztársaság megszüntetésével a kis galambok árva maradtak; de a gondviselés egy gazdag lady személyében csakhamar új jötevőt rendelt számukra; mert az angol nő nemcsak hogy életfogytig gondozta hűségesean a vig sereget, hanem végrendeletében ezen felül roppant vagyonának egy részét külön alapítvány czímen — örök időkre a szt. Márk galambjainak eltartására hagyta.

Eddig a Cicerone, mi meg reggelizni, a mi szokásának szerint helyesebben ebédelni siettünk. Hogy mit és minő árak fejében kaptunk ebédet, azt leírni sem merem, nehogy Münchenben-féle dolgokat láttassam mondani. — Legőbb az ilyesmit személyesen átélni, hisz úgy is csak egyszer — többször úgy is aligha — esik meg az emberen!

III.

Egy délután a Lidón. — Látogatás a mechtáristáknál. — A Giudecca szigetén át. — Esti élet a via Garibaldián.

A regényes Lidó a velenceire nézve az, a mi a Margitsziget, vagy a városliget a budapestinek. — E szép kertekkel, stánnyokkal

Az erdélyi borvíceken meghonosított szőlőfajok közül melyek bizonyultak be legjobbaknak?

Gamauf Vilmos felokasása a s.-sz. egyetemen a vándorok gyűlésén.

(Folytatás.)

Mindent összefoglalva, a traminer szőlő, hatlen finomsága, rendkívül hosszú bor; ezenkívül, — de csak bizonyban, ezek pedig kemény és szívós állományuknál fogva több hus és rosttal, mint vör és nedvvel bírnak, mert a csefere térfogatának körülbelül csak egy ötödreszt adják mustul. Egyezőval: a traminer nagyon értékes, de alig nyereséges faj.

A riesling és traminer összehasonlítása a következő: a riesling olyan, mint egy szőke, kékeszemű, karcsu, 18-ik tavaszán virágzó szép leány; a traminer ellenben olyan, mint a hegedű: annál értékesebb, minél több évtizeden át irt és sohajtozott!

Termelőinknek most kikért nézetei is meg egyeznek az említettekkel: a traminer felette értékes terméket ad, de gazdasági jövedelmezősége majd sehol sem felel meg az igényeknek; mert egyszerű a kezelése nehezégei igen tetemesek, a husos, gummi tartalmu bogrők alig adnak egy kevés levelet, mely aztán csak lassan fejlődik és derül; továbbá a fa is gyakran kényes és levelei nedves időben sokat szenvednek a Cladosporium Roesleri nevű gombától. Tíz év alatt csak két szüretre lehet számítani s a hozam oly csekély, hogy némelyek egyenesen intenek attól, hogy traminer termeljünk. Csak kevés helyen vannak a termékkel is megelégedve s még az idő viszontagságokkal dacolva képességet is dicsekszik. A traminer tehát luxus-bor és „nem szegény embernek való” — mint falusi termelőink egyike találón mondja — „de a ki öreg napjaira valósgos élet-elixirt keres, megerősít, az életet meg hosszabbítja és csökkenti az élettartamát — a traminer!”

A rajnai rieslinggel való keverésre a traminer a legmeglebbebben lehet ajánlani.

III. A muskotályok.

Majdnem mindegyik bortermelő meggyében fordulnak elő, ha mindjárt csekély mértékben is, de gyakran, és mindenesetre érdekes, hogy a ropogós és alexandriai muskotály, valamint a vegyes muskotályok, majdnem ugyanazon arányban szerepelnek. A két első Fosztó Ferencz még 1842-ben rendelte meg a budai szőlő-iskolából a nagyenyedi collegium részére és tulajdonképen e hat gyökerez vesszőt lehet a ma már számos holdon elterült muskotály ültetvényeknek ősapjául tekinteni. Mikor jöttek be a Frontignan és Lunel nevű változatnyok, azt constatalni nem tud-

juk, de kivált u öbbi, oly régóta ismeretes, hogy sok helyt egyenesen „hazai muskotály”-nak nevezik.

A muskotály ültetvények fekvése többnyire kitűnő: dél vagy délnyugot és délkelet, gyakran meredeken és magason, ötdélszáz meternyre a tenger színe felett. A feltalaj többnyire agyag, szerves részzel, ritkán kavicsos, miglen az altalajban, leginkább a pala szerepel. Az éghajlat mérsékelt, vidékek szerint szárazabb vagy nedvesebb, a szeleknek inkább vagy kevésbé kitéve.

A művelési rendszerek közül a hazai kari-kással, a Guyotval és elvéve a Trouilletval találkozzunk; a metszést illetőleg a nézetek eltérők. A termelők többsége ugyan a hosszú-metszést pártolja, de a középhosszu és rövid metszés is követőkre talál. Például hosszú-metszés mellett a bő termést, a Trouillet mellett a jobbérést — a mit különben a hosszú-metszésről is állitanak — a rövid-metszés mellett a nagyobb zamatot hozzák fel. A Muscat croquant (ropogós) hamarabb érke, mint az alexandriai, de míg a fagy az elsőnek zamatajt gyengíti, a másik daczol vele.

A szüret octóber közepétől november közepéig esik, de itt is később jobb volna, mint előbb, ha darázspusztítás és rothadás ennek utját nem állná. A lebegyőzés és zuzás tulnyomólag alkalmaszva van, itt-ott a sajtolás előtt taposnak.

A szőlő leve a körülményekhez képest 6. 12. 24. 48 óráig marad a héján, néha tovább is ott érjed. A piaccék nem mindig a legjobbakkal, részint igen melegek, részint igen hűvösök és gyakran nedvesek, az erjesztés zárt hordókban leginkább itt történik, mert erjesztő kamara csak ritkán fordul elő. Az első évben 2—5 szőr lehuzva, a bor bajosan tisztul (hihetőleg a hiányosan végzett lehuzás miatt) és 5 évig tart, míg palackzdrétté lesz; de jó iskolázás után a palackban is tiszta és átlátszó marad. A baladó korrall az illat és íz a hordóban mindinkább fogyni látszik.

A muskotályok általában véve ritkán érke el a riesling és traminer czukortartalmát, lassabban fejlődnek, mint az előbbi, de sokkal gyorsabban, mint az utóbbi. Kezelésük kevés test mellett nem sok nehezéget okoz, gyorsan derülnek és tükröket a palackban is megtartják, csapadékot nem raknak és a szállítás jól kiállják. Illatjuk a 3—4-ik évben éri a tetőpontját, inkább vékony és savanykás, mint testűs és édesékes borokat adnak; élvezetük egymagára nem a legkellemesebb, úgy, hogy hamar reájok lehet unni, de nehezebb és testes borok házasítására kitűnő anyagot szolgáltatnak.

A muskotályok színe a zöldes-fehértől (néha tulajdonképeni szürkétől) a sárga szín minden változatán át a legestébb aranyig balad. Az illat

A tudóssokkal mentem csekély magam is és megvallom, hogy aligha megbánom valaha e rövid kirándulást. Eddig mindig azt hittem, hogy csakis azok a valódi tudósok, kiket a tudományok legfelsőbb foruma doctori kalappal ajándékoz meg; itt azonban arra a meggyőződésre jöttem, hogy a sok tudós ur, mintha csak összebeszél volna — nem az én embereimet tartja „dottore-knak”, hanem e szerény remetémet, kik czellaiakban ép úgy, mint másutt csakis egy czelt ismernek — a tudományoknak és művészeteknek élni.

Kéziratok és incunábulumok tekintetében páratlanul áll könyvtárunk, nyomdájukban pedig 24 különböző nyelven hirdetik az igazság szent igéjét — a tudományt. Szinte félve közeledik az ember egy ily tudós férfhoz, kiről a profánus ember — nem minden ok nélküli — azt hiszi, ha mindjárt téved is, hogy alázatos köszöntését is csak Archimides „nolli me tangere”-jével fogadja a munkájában megzavart férfi.

Nem czélem e helyen szerzett működésnek többebb fejtegetésbe bocsátkozni, és így tovább is mehetnék sítámban; mielőtt ezt azonban megtenném, legyen szabad megemlíteni a perjel szavait, melyeket az erdélyi örményekettelileg egy budap. pap-tanárhoz intézett: „Jól tudjuk, hogy atyáinkiai a szép Erdélyben nyelvüket ma már többé nem értik, sőt azt is igen, hogy régi és gazdag irodalmunkkal más nemzetek foglalkoznak, de az is bizonyos, hogy egy nép, mely nyelvét, irodalmát oly könnyen veszni engedí — a nemzetek árjában nem sokára elso dor-tatik.”

Már este felé volt, midőn e barátságos szerzet kormos falai közül szép emlékekkel telve, a Giudecca szigetnek tartottunk.

Ritka regény, melyben, ha az a Lagunák városának szerepel — a Giudecca szigetről vagy lakóiról szó ne lenne, hogy nevét, melyet a lat in

lat a legélesebben átható és fűszeres, valamint a zamat is; ellenben főző savanykásan íres, a bor vékony és gyakran nem elég erős, miglen másutt ismét nagyon szesz. A rendelkezésünkre álló adatok a szertartalmát 8—10%, a sav tartalmát 0.5—1.0 ezred résszel mutatják; a Párisba küldött muskotályok 10.5—12.5% szesz és 0.56—0.75 ezred rész szeszt tartalmaznak.

Az Ausztráliából visszatért muskotály (mely igaz, hogy elindulásakor csak 2½ éves volt) színeben meg volt törve, zavaros, ize megváltozott, egyezőval az eredeti borhoz hasonlítva egészen romlottannak volt tekinthető, mindenesetre zsenge ifjúsága miatt.

A rajnai izelés a muskotályt illetőleg rosszszul ütött ki; Wegeler úr írja, hogy ottan sehogysen tudott tetszeni.

Londonban 1874-ben az illat ugyan kedvelőkre talált, de a nagy savtartalom a bor értékét igen csorbitotta. Párisban 1878-ban a muskotály csoport kitüntetését értékszázálléka 11%-ot tett.

A termésadatok 4—15 hectoliterrel vannak holdanként elősorolva, az eladási ár 20—72 forint, A kereslet meglehetősen élénk, mert e bort főleg rosszabbal való keverésre keresik, hogy ennek zamatot adjanak; magára alig, sőt még mint Muscat lunel és Frontignan is, csak nagyon kicsi mennyiségben élvezhető. Még a törkölyöt is megveszik és borjavításra használják.

A ropogós muskotály a torda-aranyosi és közép-marosi borvidékeknek termelésre ajánlva lett.

Ez a ropogós muskotály annyira husos, hogy mint a kényeret, késsel lehetne metszeni; az alexandriai pedig daruvajú, túlságos illattal és savanyval, ízében élmelygős, mindig későn és ritkán teljesen érke: „sokszor nem tudni, bort ad-e vagy orvosságot? vagy egyiket sem.” Mint asztali gyümölcs mindkét faj felette ajánlatos.

A Muscat lunel és Frontignan elszórvá majd mindenütt, de nagyobb ültetvényekben külön is megkülönböztetik a muskotályt a muskotálytól, szintén kitűnő asztali szőlőt ad.

Termelőink nyilatkozata szerint az alexandriai muskotály főleg a zamatosítás czéljából érdemel figyelmet, de csak kitűnő fekvésben lesz megfelelő, a hol aszuszóls hozzáadásával, kitűnő aszubort szolgáltat. Virágzások kényes lévén, érese késő és nem minden esztendőben tökéletes; nehezen kezelhető és gyenge éveken tetemes savanyfelesleggel bír. Valamivel korábban leszedve jó asztali gyümölcsöt ad, azonban cserebogár, darázs és a rothadás nagyon bántja.

A ropogós muskotály nagyjában véve az előbbihez hasonló, de még kevésbé ajánlatos, mint bor, mert a bogrők ősszel könnyen repednek és rothadnak, a darzástól pedig még többet szenvednek, esetleg azonban kitűnő aszút adnak.

„judicatum”-tól származtatnak — habár ez ma már többire nem illik — nem minden ok nélkül kapta, bizonyítja a hagyomány is, mely szerint a sziget e különös névre tett szert. Ismeretes dolog, hogy a köztársaság, és még inkább egyes főnemesei nem igen idegenkedtek a háboruskódásoktól; főleg küllenséggel szemben nem. De azt is tudták, hogy a mennyire üdvös lehet a harcz kifelé, ép oly károsá válhatik az, ha a polgárok között van.

Igy történt, hogy a polgárok jóléte fölött örökök tizek tanácsa csakhamar megtalálta azon ösvét, melyet a megföhellen és folyvást háboruskodni szerető némely szomszéd és szomszéd asszonnyal szemben alkalmazni kell. A békétlen szomszédot, ki két versben már foruma előtt volt, egyszerűen e szigetre küldte, hogy ott magát néhány éven át kénye-kedve szerint kiprölhesse, békés polgártársait pedig ne zavarja. Hogy ezen igen is drákói rendszabálynak több rossz, mint jó oldala volt — magától érthető. Innen magyarázható mind az, mit a mai nap egyébként békés sziget lakóiról hallhatni.

Sajátságos egy nemét lehet itt a siestának észlelni. Az atya egy köven fekszik, az anya feje pedig az atya mellén, míg a kis szőke gyerek számára az anya karja szolgál párnának. — Így alusszák el a nyomor óráit; vajjon melyikők látta a legzebb álmot? Erre kielégítőleg valószínűleg csak is az öreg nap felülhetne, mely épen Adria sima pirok fűkőre mógé készül elrejtőzni.

Feltűnő egy jelenség az is, hogy itt az embernek nem alkalmatlanodik annyi koldus gyerek. Vezetők csakhamar megmondta ennek is az okát. A nyomor és az éhség kegyetlen két ellensége az embernek, ezek minderre képesek teszik. Így történik, hogy az apa, hat gyermekéből — kora tavasszal, három-négyet utnak ereszt, kik aztán a városba, vagy a vidéken, koldulás vagy bárm;

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Velenceze utczáin.

— Rajzok. —

Cs. Rákositól.

II.

A Szt.-Márk tere, székesegyháza és tornya. A város a toronyból tekintve. — Szt.-Márk galambjai.

(Folytatás.)

De a Szent Márk teréről és környezetéről szólna nem hagyhatom megemlítés nélkül a szt. Márk galambjait. A város e kegyencei ezerral sietnek két órákor, midőn a székesegyház tornyán a harangok megkondulnak a legtávolabb szigetekről a kir. palota, de még inkább a Procuratiák eleibe. Nem sokára megnyílnak az ablakok a tiszta buza meg tengeri szemek peregni kezdenek s a kis borzos kosztosok ebédje javában folyik. Életés után a galambok, — [melyek annyira szelidek, hogy egy kis morzsáért csoportosan is rászállnak az ember vállára — ismét hazasietnek kiadadeikhez, hogy másnap a kitűzött órában és talán perczen is — jötevőjüket újra fölkeressék.

Érdekes egy ily galambpár fészket látni. Beléje, mint külseje ezer meg ezer virginia szivar szalma szárából van építve; belül pedig, hogy a kis nép jó puhán üljön tollal kibélelve. — Hisz Velenczében nincs is jóformán utca, még kevésbé szárnys által — mondhatná valaki. Igaz ugyan, de a szeretet s az őszint minden akadályt legyőz, és ez a fennforgó esetben még szembetűnőbben mutatkozik, mint bárhol, a mennyiben a galambok, főleg az együttélő pár

A vegyes muskolyok közül a Frontignan és lunel legjobbnak bizonyult. Előbbi nagyon sokat terem, de vegyíteni kell, mert egymagára illatja és zamataja tulerős és a bor különben majdnem undorítólag hat. Itt is ajánlatos az erős, de különben izetlen borok zamatosítása.

IV. Sauvignon-Semillon, a Sauterne borát adó híres ikrek nálunk aránylag már meglehetősen elterjedve, többnyire úgy, mint a siamiak, elváhatlanul fordulnak elő, vagy pedig, ha külön termelve, mégis szűret után közös erjesztésre bocsátottnak, tehát itt is egy cím alatt fogjuk őket tárgyalni. Jelsz termelő M. Paget János a hatvanas években Franciaországot a cselektől utazta be, hogy az ottani szőlőszet és borászatot alaposan tanulmányozhassa; ezen útnak egyik gyümölcse a Sauvignon és Semillon megbonosítása volt! A lekvések mindenütt nagy gonddal vannak megválasztva és majdnem mind közvetlenül délnék irányozva, magasságuk a tengerszint felett 450 méterre hág s lejtőjük többnyire meredek. A már ismert agyagtalajt márga, mész, homok és pára, valamint szerves maradványokkal vegyülve, palán vagy más féle kőves alatalajon nyugodni látjuk, a klíma mérsékelt, a forróig fokozva, mert a gondosan választott fekvés a szelektől véd és legfeljebb a déli, ritkán a nyugati szélnek enged hozzáférhetést. Az 1871-iki szeptemberi fagyot a Semillon meglehetősen kiállotta és sok vidéken, csak keves kánt szenvedett.

Jóllehet Guyot rendszere itt inkább érvényesül, mégis a hazai karikás mivélés még nagyon tulnyomó és vele a hosszú metszés, mely a legtöbb előnyt biztosítja.

(Folyt. köv.)

Gr. Andrássy búcsuja.

A külügyminiszeri palotában 9-ikén déli 12 órakor összegyűltek ezen miniszterium hivatalnokai, hogy búcsut vegyenek eddigi főnöküktől, Andrássy gróftól. Calice báró osztályfőnök mélyen megindító szavakkal adott kifejezést az egybegyűltek érzelmeinek.

Mire Andrássy gróf mélyen megindulva következőleg válaszolt:

Uraim! Az elválás ezen percében önök meg fogják érteni, hogy azt, mit most érzek, többen ugyan eltalálhatják, de nekem igen nehéz feladat volna azon érzelmeknek kifejezést adni, melyek annyira megindítanak. Én tehát csak egyszerű szavakkal mondok köszönetet azon érzelmekért, melyeket az önök nevében tisztelt szónokuk az imént nyilvánított. Mélyen meg vagyok hatty. Midőn a külügyminiszeri vezetését átvettem, úgy éreztem, mintha önök előtt idegen lettem volna. Nem szakdiplomata, hanem egészen improvizált hivatalnok lévén, éreznem kellett, hogy úgy a mint önök idegenek voltak, én szintén idegenül tekintettem magam. Nagy és nehéz harcok közelebb hoztak bennünket egymáshoz már évek óta, hessé meggyőződésével érzem, hogy irányomban tanúsított támogatásuk jóval túllépi azon mértéket, melyet a kötelesség és a fegyelem követel. Mindig éreztem és érzem most is, hogy a súlyos felelősség, mely reám nehezedett és melyet önök velem együtt viseltek, közreműködésük és igyekezetük által lényegesen meg-

más módon késő ózsig saját maguk keresik keserű kenyerüket. Hazatérésüknél rendszeren hiányzik a merész argonauták közül az egyik vagy a másik, mivel azonban a család csakhamar meghátrákozik: hisz kitől is kérné őket számba, ha csak a tenger meg az álnok világ hullámainál nem, kikre a legnagyobb nyomortól kényszerítve — oly könnyen rábízta?

De tekintünk más hasonló utczákba is.

A Giudaccáról az omnibusz csónak a giardins di popolan át, a via Garibaldi vagyis a nép corsojára vezet bennünket. Velenczének ezen talán egyedüli utczája — ezer meg ezer titkai mellett még arról is nevezetes, hogy nappal a legcsendesebb este még a lármásabb: nevezetesen hat órák tul, midőn a harmadfél ezer szivarkésztő nő meg a férfiak és gyermekek foglalkozásaikból mindenfelől hazafelé sietnek.

De hol, és hogy lakik e nép, miből él és mivel tölti el a napot? Ezekre kell és fogok e helyhez mérten egy pár sorban felelni, hogy a t. olvasónak, Velencze e különös proletárlátásáról — habár csak gyenge fogalma is legyen.

Nem szabad mindenekelőtt felednünk, miszerint ezen városrészt is, legnagyobb részben azon új nemeseék, kik mai nap a canal-grande vagy a ponte Rialto környékét lakják. Nobilisk — mint a velenczei állítják — ezek is a külföliség köztük, meg azok köztük, kik az általuk lakott remek palotákat építették, valószínűleg csakis a névben áll, a mennyiben az egykor oly szép hangzású Feltré vagy Foscarei nevek az időkkel excelezuza di Silberspitz vagy Todorovicsokra változtak át. Tempora mutatur! Ép oly kevésbé szabad szem elől tévesztendők azon körülmények is, hogy a még 150 évvel ezelőtől 250.000 lelket számláló város mai nap csak 130.000 l. bir. Lakás tehát bővíteni és ez potom áron kapható, a mennyiben 60.000 ember számára ma is üresen áll a szállás; de az ugyyszólv minden keresetforrástól megfosztott s egyébként sem nagyon mun-

könynyebbült. Sokszor kénytelen voltam, többeket önközül, kik hivatal voltak velem közvetlenül dolgozni, nehéz munkával terhelni. Nem csupán hivatalosidejüket, hanem egész szabad idejüket is igénybe vettem. Többnek egészségét tettem próbára, és az elválás ezen percében szemrehányást tennék magamnak ezért, ha nem élnek azon meggyőződésben, hogy önközül, kik velem dolgoztak, egyike sem kételkedik abban, hogy senkit többször igénybe nem vettem, mint magamat. Majmindnyáján megelégedetten tekinthetünk vissza ezen nehéz időkre, és én azt hiszem, hogy az általam annyiszor óhajtott nyugalmat becsületesen kiérdemeltük. Meg kell mondanom, hogy örömet nézek elé azon kilátásnak, hogy annyi nehéz évek és oly súlyos felelősség viselése után, végre szabadon és magamnak élhetek; tehát szívesen megyek, — ebben a percében, mondok szívesen megyek. Ép úgy megvallom, uraim, hogy az elválás önközül, annyi férfítól, kiket őszintén becsültem, és kiket barátokul tekintek, — szívemen nehezen esik. Vigasztalom magamat azonban azzal, hogy az önök hozzám való ragaszkodása és barátságuknak köszönhetően, köszönetemet fejezem ki odaadásukért, melylyel mindegyikük saját hatáskörében megkönnyítette a nehéz feladatot, és most csak még egn kéréssem volna önközül. Ő felsége oly férfit nevezett ki utódomnak, ki itt a miniszteriumban belül és annak kihivatalában ugyanazon eszméket védelmezte. Ezen férfi most az önök főnöke lesz. Meg vagyok győződve, hogy rendes viszonyok fognak beállni, és hogy a vesztély, mely az államtól fenyegette, megszűnt; ebből azonban még nem lehet azt következtetni, hogy feladatuk könnyebb lett. Nehéz volt az és nehéz maradt. Új főnöküknek — mint nekem — szüksége lesz támaszkodásukra és ezalatt önközül részkére. Ez alkalommal constatálom, — hogy a hozzám való baráti ragaszkodásunk mellett legjobban esett látom, mily élénk érzékek van önközül a barátság, az egyetértés iránt és mily buzgalommal teljesítik szolgálataikat. Reményem, hogy ezen érzelem, mely annyira megélt a miniszterium hivatásának, jövőben is tartós és élénk lesz, s kérem önöket, tartsanak meg továbbra is barátságos emlékeztükben.

Közvetlen ezután a külügyminiszerium hivatalnokai az unjonnan kinevezett külügyérnek mutatattak be. Ismét Calice báró volt az, ki saját mint a többi hivatalnokok nevében üdvözölte a minisztert.

A törvényhatóságokból.

Szolnok-Dobokamegye őszi rendes közgyűlése.

E gyűlés kevés számban egybegyűlt bizottsági tagok részvétele mellett tegnap tartott meg. Nem csoda, most mindenkinek a közelgő kiállításról zsong a feje, férfiak rendeznek, terveznek, a kiállítandó tárgyak beszállításáról gondoskodnak, s azon törik fejüket, vajjon nejeik toltotte-je menyibe kerül s a mi az emberek leginkább foglalkoztatja: a luxus, finanziairukra egyarkodó dæmon, mely miatt gyakran háttérbe szorul a közügy iránti érdekeltség s tures padok előtt zajlik le a megye minden lakóját közelről érdeklő oly ügy is, mint a honvéd laktanya építtetése, mely

kaszaréti nép még ezt sem képes megfizetni. Szállítását valami csekély szolgálat fejében, rendszeren ingyen élvezi.

Hogy miből él és hogy él e nép, azt az, a ki saját szemével nem látta, nem is hiheti el. A déli népek szokása szerint a főbéd nála is hat utánra esik és a szokásos polentából vagy néhány főtt burgonyából, meg tengeri csigából áll, mit a szegény család a „cucina picola, fa casa grande“ (kis konyha nagy házat hoz) szójárással viaszaltván magát, megelégedetten fogyaszt el. Hisz a szögletben görnyedező nagyanya is csak így találta, miért is lenne az unokáknak jobb dolguk?

Konyhárol, szóltam, pedig a fa, fűtő vagy tűzhely, mind megannyi luxus tárgyak a via G. lakója előtt. Ez nem is érzi ezeknek valami nagy hiányát, a mennyiben minden szükségleteit az utca konyhájá fedezzi és mindezt egy néhány centesiméért. Igénytelen családának az igényei is csak ilyenek, s ha a család fő az „aqua vita“ mellett az említett cikkeket megkapja, akkor már boldognak is érzi magát. Este összeszedi a háznapélt a nap szerzeményeit, az anya vagy a legidősebb leány pedig félre teszi remek csipkékötését, melyen egy fál vagy legfőlebb egy lírát, oly fáradságosan dolgozott az egész nap, és átsiet az említett konyhába, hogy türelmetlenkedő kis testvéreinek s a háznapének óhságát csillapítsa.

Erre következik a szokásos siestazás. Így telik egy nap a másika után, kivételt pedig legfőlebb a nagy ünnepek, vagy július 22-dike tesznek.

Hogy miként néz ki egy ily munkás háza, azt bővebben ecetelni magam sem akarom, még azon esetben sem, ha egy régi görög riparograplus ecsetével rendelkeznm is. Célészterüknök tartom e helyett e szegény népet sétáiban kísélni.

Vigan, a mint egy olasz vigan lehet nyúltság a nép dalolva és enyelegve fel s alá, és ha

bizony megérdemelte lua, felette kevésbé bár mmorálni, nem mint látni ezen építkezést, mely a megyének éven 1500 frtot jövedelmezend, helytelenítendő, hem, mert már egy csapással oly laktanya építést óhajtottuk volna, a melybe ne csak honvédek helyezhessék el, hanem egy közös hadseregi hadkiegészítési keret székelyének, illetőleg ándó beszállásának is megfeleltethet volna. De volna egy ily tartalék ezred székelyének megfelelő központ, itt lehetne Beszterce-Naszód és Slnok-Dobokamegyék hadkiegészítését könnyen bázálhatólag eszközölni, míg most a megye 32 községe a félre-eső Besztercehez és Szathmárnak van katonai tekintetekben utalva.

Ha meggondoljuk hogy egy ily sorhadi keret parancsnokság, tartalék ezred legénységével, mintegy 60 főtisztjével más hivatalnokaival, városunkban mintegy 2-300 ezer forintot költene el megérdemelés a község felett komolyan gondolkodni s e terv létesítésére egész erőlyvel törekedni. De mivel e fontos tárgyra még később — önálló cikkben — visszatérünk, térjünk ezuttal je-

Főispán br. Bánffy Dező — — — — — előtti 10 órakor megnyitván, üdvözölte az — habár kevés számban — egybegyűlt bizottsági tagokat, felolvastatta a 41 elintézendő ügydarabot tartalmazó tárgysorozatot s a szentesített törvény-cikkek kihirdetése után, a folyó hó 5- és 6-án működött számonkérő (scontralis) szék eljárásáról szerkesztett jegyzőkönyvet. Ezen jegyzőkönyv rendén 7 oly javaslatot hallottunk, a melyek felett a közgyűlés határozni hivatta volt. Intézkedés történt ugyanis, 1) hogy a központi árvaoknyv vezető nagymérvű hátrálakái feldolgozására, s az árvaoknyv vezetése körül észlelt hiányoknak egy hó alatti pótlására szigoruan utasítsassék; 2) hogy Bándi Lajos és Csiki Miklós orvosok havi jelentéseiket jövőben a főorvostól kiadott szabályszerű kimutatások alapján tegyék meg; 3) hogy a Deés városi tiszt ügyész ellen, ki a számonkérő székét, a polgármester határozott rendelete dacára, a városházánál be nem várta, a függelem megsértése által elkövetett fegyelmelettségért a fegyelmi eljárás megindításassék; 4) hogy Papp János utmester ellen, a ki a szabályrendeletek dacára Magyar-Léposra mint hivatali székelyére lakását mindedig át nem tette s a szolgabírói hivatalba postosan el nem jár, szintén fegyelmi eljárás bevezetessék; 5) hogy a kir. államépítészeti hivatal ellen fölmerült azon panaszok orvoslása iránt, hogy a szolgabírák felhívásaira sem akar előleg nélkül a vicinális utak nyomjelzésére kiszállni, sőt lévén eset, hogy ily kiszállásért előleg fizetették s a mérnöki hivatal részéről még eddig a nyomjelzés meg csak egy részét meg a közgazdasági bizottság felhívassék; 6) hogy a kihágások miatt és a fegyelmi uton büntetett egyénekre a szolgabírák és tanácsoknál névjajstrom (index) vezetessék oly czélból, hogy ismételtes esetében könnyen kitudható legyen, ha valaki hasonló vagy más nemű tényért büntetve volt, s így a büntetés fokozása biztos adatra fektethető legyen. Az intézkedések legfontosabbikát az utolsó, t. i. a 7-ik képezte. Ugyanis Deés városánál — dacára a tavaszi számonkérő bizottság javaslatai folytán a közgyűlés által tett intézkedéseink — az árvaoknyv nagyrésze még most sincs letárgyalva, a személyi és vagyoni kimutatások nincsenek egybeállítva és betérjesztve

az ember nyomorúságát nem ismerné, még azt is elhibehet, hogy ez a földnek a legboldogabb népe. Az egyik koresmába kártyáznak, párt-páratlant játszódnak, a másikba hallzik a koczkák esése, melyet a gyskori „corpo di Bacco“, „della Madona“ és hasonló cifra szavak hangoztatnak tul; egy harmadik ház ajtajában ravasz kerítők mutogatják áldozataikat és csalogtatják az idegent, kinek a látottakon vére is szinte megfagy.

Sokat lát az ember más nagyobb városok falai között is, de az itt tapasztaltakat mindent fölülmulnak, miket ember valaha olvasott vagy látott.

Második kísérőnkül felvettünk egy rendőrszolgát is, kivel a nép tömkelegén át a népkert sarkáig jutottunk. De itt már teljes lehetetlen volt tovább hatolni: nép-néphátán állott.

Ugyan mi lehet ott, kérdeztük a vezetőt? mire ez azt felelte, hogy: „holnap húzás van.“ Ha nem csalódom, Kaunitz mondta legelőször e szavakat: „Die Lotterien sind Frei-Karten, in die Armen und Zuchthäuser.“ Hogy ez tökéletesen igaz, arról bő alkalom volt ezeneste meggyőződni. A lutri sehol sem szokott kárál járni, de hogy oly haszonnal járna, mint Olaszországban és főképen Velenczében — alig hiszem. Az állam nyer, a zsidó meggazdagodik, a nép pedig a legutolsó darab rongyát, sőt gondolatjának darabjait is zálogba viszi, mert az ő álma csalhatatlan és neki nyernie kell.

Hát még a babona, melylyel a tudatlan és egyébként is nyervágó nép élni szokott! De elhagyom mindezt, hisz többé-kevésbbé ugys ismerjük mindnyáján. Ezennel sietek is közlemenyet, mely akaratom ellenére talán kissé hosszúra nyúlt, befejezni, azon kívánsággal, vajha a jobb sorsot érdemlő velenczei köznépére is mielőbb jobb napok derüljenek.

a számvérő által vezetni kellett „számfejtő-főkönyv“ törlési rovatai mind a bevételi, mind pedig a kiadási tételeknél kitöltve nincsenek, a szabályellenes és rendetlen kezelés miatt a pénztár állására nézve biztos tájékozást nyerni nem lehet; az adófőkönnyvben a kiadás tételei végeredményben összegeve oincsenek, a szabályrendeletek ellenére egész évben pénztári vizsgálat nem történt, az ellenőr által vezetett nyilvántartási könyv a pénztárnoki naplóval nem talál, végül: a kihágások esetek folytán kimondott pénzbiroságokat a szegény-alap javára nem tőkésítettnek, hanem egészben a szegények között kiosztatnak, holott e czélra csak a kamatok volnának fordítandók. Észleltetnek tovább: hogy a város szabályrendeleteiben oly intézkedések fordulnak elő, melyek a gyors közgazdátást nehezítik, sőt azt lehetetlenül teszik, mind ezek elhárítására és oly czélból, hogy a közgazdátási ügymenet gyorsabbá tétessék, az alispán elnöksége alatt, Szarvadi Adolf megyei főszámvérő, Márkus János tiszti ügyész, Placinsár Ödön aljegyző, Fejérvári Károly és Krémer Samu bizottsági tagokból álló szakértő kiállították oly megbízással küldetett ki, hogy a városi tanács ügyködését tanulmányozva, a felfedezendő nehéz ügyeket, melyek a városi tanács elnöksége, a tanács szükségességeinek mutatkozó tisztállomások redszeresítése, a fölöllegesek megszüntetése iránt a jövő közgyűlés elé indokolt javaslatokat terjesszen.

(Vége köv.)

Irodalom és művészet.

Naptárak 1880-ik székő évre.

A „Franklin-társulat“ magyar irod. intézet által épen most küldettek be szerkesztőségünknek a következő közadveltségben részesülő csinosan kiállított, és a legnagyobb gonddal szerkesztett 1880-ik évre kiadott naptárak. Valamennyien a földmívelés- és kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumban összeállított legújabb adatok nyomán szerkesztett országos vásárokat kimutatásával vannak ellátva.

Nemzeti nagy képes naptár 1880. székő évre. Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal, szerkeszté Aldor Imre. XII. évfolyam. „V. Károly bevonulása Antwerpenbe“ nagy czimképpel (Makart festménye után) és számos a szöveg közl nyomott képpel. A birodalom kormányzat, közgazdátási, törvénykezési s tisztai czimtarával, a legújabb hivatalos adatok nyomán. Ára fűzve 1 frt.

István bácsi naptára vagyis családok házigazdálkának és gazdaszoznyának, népnevelőknek, helyeségi előjáróknak, iparosoknak és földmívelőknek való képes kalendarium 1880. székő évre. Alapítá és szerkeszté Majer István. XXV. évfolyam. Közleményekkel Sufjanský A., Vadász György, Bogosich Mihály, Vayand Géza, Kiss Rezső, Földváry István, Csoka Sándor s többektől. Ára fűzve 50 kr.

Tartalma: I. Az erkölcsi világ. — II. Gazdák naptára. — III. Népevelők naptára. — IV. Történetiek és népisme. — V. István bácsi a hazában és a nagyvilágban. — VI. A természet és iparvilág. — VII. Mulatva oktatók és a tréfák mezeje.

Protestans új képes naptár 1880-ik székő évre. Baráth Ferencz. Könyves Tóth Kálmán, Király Pál, Börzöli Gábor, Farkas Gejza, Dapsy László, Bodon József közreműködésével szerkesztette Duzs Sándor tanár. XXVI. évfolyam. Több arczképpel s a protestans egyház tisztái névtárával. Ára fűzve 50 kr.

Falusi gazda naptára 1880. székő évre. A magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára. Erdélyi Károly, Molnár Lajos, Ebner Sándor, Peházt Sándor, Lollmann Gyula, Dioszeghy Sántár, Orosi Miklós, Ily Ferencz, Dömsztör László, Vallási Pál, Maurovich Fábán közre működésével szerkesztette Szporzon Pál m. óvári gazd. akad. tanár. XVI. évfolyam. Számos ábrával. Ára fűzve 80 kr.

Borászati naptár 1880. székő évre. Több szakember közreműködésével szerkesztette dr. Nyári Ferencz tanár. VII. évfolyam. Számos ábrával. Ára fűzve 80 kr.

Tartalma: I. Természettudományi rész. — II. Szólészeti rész. — III. Borászati rész. — IV. Kertészeti rész. — V. Mulattató rész. — VI. Borkorescolyák.

Kertészgazdászati naptár 1880-ik székő évre. Szerkesztette dr. Farkas Mihály. Második évfolyam. Számos ábrával s jegyzetelappokkal ellátva. Ára fűzve 80 kr.

Tartalma: Némi tájékozául jelen helyzetünkhöz. — Nehány szó azokhoz, kik földiparunk fölvirágoztatását a kormánytól várják. — Gabnafajok nemestési, honosítása és állandósításáról. — Honosítási és termelési kísérletek. — Csucsor-télehez tartozó vetemények. — Házi orvos vagyis gyógyvénnyek ismertetése. — Valami a téhen tartásról. Selymeszet. — Virágos kert. — Közhazsnu rövid közlemények. — Időjóslat. — Havi teendőik emlékeztetője. stb.

Magyar nök házi naptára 1880-ik székő évre. Szerkeszté Beniczky Irma, XII. évfolyam. Sok képpel s naplói jegyzetekkel ellátva. Ára fűzve 80 kr.

Lidércz-naptár 1880-ik székő évre. Elbeszélések, vadász- és uti kalandok gyűjteménye. XIX. évfolyam. Számos képpel. Ára fűzve 60 kr.

Honvéd-naptár az 1880-ik székő évre. (Együttalt katonai naptár.) A magyar nép számára szerkeszté Aldor Imre. XIII. évfolyam. „Magyar katonák bevonulása Bécsbe“ nagy czimképpel, s a szöveg közl nyomott számos kisebb képpel. Ára fűzve 60 kr.

Kossuth-naptár 1880. székő évre. Szerkeszté Honfi Tihamér. X. évfolyam. „Kocsiarseny rómában“ nagy czimképpel (Wagner S. festménye után) s több kisebb képpel. Ára fűzve 40 krajczár.

Népszászólja-naptára 1880-ik székő évre. A magyar nép számára szerkeszté Aldor Imre. XII. évfolyam. „A királyi család“ nagy czimképpel s sok kisebb képpel. Ára fűzve 40 kr.

A magyar nép naptára 1880-ik székő évre. Képes kalendarium sok és mulattató olvasmányval ellátva. Szerkeszté ifj. Tatár Péter XXV. évfolyam. Sok képpel. Ára fűzve 30 kr.

Nevezzünk! mulattató naptár a gyönyörűsége 1880-ik székő évre, megcsinálta vala egy asztromokus. Számos illusztrációkkal Ára fűzve 40 kr.

Uj fali naptár 1880-ik székő évre. Egy egész iv ára 20 kr.

Uj könyvek:

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben újabban megjelentek:

Olesó könyvtár szerkeszté Gyulai Pál 79—88 fűzet.

Tartalmuk: 79. fűzet. Shakespeare és művei. Irta Bodensedt Frigyes. Németből fordította W. L. Ára fűzve 30 kr.

80. fűzet. Colomba. Beszély. Irta Mária Prosper. Francziából fordította Szenvey József. Ára fűzve 40 kr.

81. fűzet. Berzsényi Dániel versei. Hatodik kiadás. Ára fűzve 50 kr.

82. fűzet. Csalódások. Vigjáték négy felvonásban. Irta Kisfaludi Károly. Ára fűzve 20 kr.

83. fűzet. Az ördög naplója. Vigjáték három felvonásban, énekkel. Irta Arago és Vermond. Francziából fordított Agressy Benjamin Ára fűzve 20 kr.

84. fűzet. Sand György. Irta D'Haussonville. Francziából fordította P. E. Ára fűzve 30 kr.

85. fűzet. Kegyeencz. Szomorujáték öt felvonásban. Irta Teleki László gróf. Ára fűzve 40 kr.

86. A grófi kastélyban. Beszély. Irta Hayse Pál. Németből fordította Halasi Aladár. Ára fűzve 20 kr.

87. fűzet. Ne fogadj fel soha semmit. Vigjáték három felvonásban. Irta Musset Alfred. Francziából fordította Paulai Ede. Ára fűzve 20 kr.

88. fűzet. Jean csillaga. Beszély. Irta Uchard Mario. Francziából fordította Fáy J. Béla Ára fűzve 40 kr.

Igazságügyi redeletektára 1878 Ára fűzve 30 kr.

Közigazdátási döntvényntár V. foly. Szerkeszté dr. Dárdai S. Ára fűzve 2 frt.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. okt. 11.

— **Türr István** tábornok és gr. Zichy Jenő, mint halljuk, meg fogják látogatni a décsi kiállítást. Mint értesülünk, a nagynevű vendégek f. hó 22 én érkeznek Deésre.

— **Aggházi Károly** és Haber Jenő tegnap (okt. 10.) már sokkal nagyobb közönség előtt játsztak a Nemzeti Színházban, mint első ízben. A fiatal virtuozok ezuttal is nagy hatással játsztak le az érdekes programot s a közönség egészen fölleskálva tapsolta ki őket minden darab után kétszer-háromszor. Hét piécet játsztak le tegnap is, ezek között három duett (Beethoven) „Andante con variazioni“ a Kreutzer-sonata), Huber Károly: „Magyar szótár“ és „Pusztai hangok“, a hangversenyzők saját szerzeménye. és négy soló, még pedig Aggházi és Tausig „Soirée de Vienne“-ját, és Chopin „Scherzo“-ját, Huber pedig Goldmark „Concerto“-ját (I. rész) és Vieuxtemps „Ballade et „Polonaise“-át. Mindegyik darab valódi gyöngye a zeneköltészetnek; mindegyik természetesen sokszoros és magas művelést nyújt, midőn olyan tehetséges virtuozok által van előadva, mint színházunk vendégei, kik előtt valóban nagy, dicsőségteljes jövő áll. A közönségre legnagyobb hatással voltak Huber Károly ismert népdalokból összefűzött compositiója, valamint a hangversenyzők hasonló genre-ű szerzeménye, melyeket épen oly magyáros zamattal, mint költői melegséggel, tüzzel és bravourral adtak elő; azonban művészi kivitel, technikai bravour, az előadás eleganciája és finom színezettség tekintetében legszebben exequatla Aggházi a Soirée de Vienne-t és Chopin Scherzo-ját, Huber pedig a Vieuxtemps-féle Ballade et Polonaise-t. A közönség műértőbb része egész odaadással és látható gyönyörrel csüngött a gyö-

Arlejtési hirdetemény.

A kapnikbányai kincstári bányamunkás személyzet fogyasztási egylete, az 1880. évi gabona szükségletének megszerzésére, írásbeli ajánlatokkal összekötött nyilvános szóbeli árlejtés hirdetik, a következőkben:

1-ör: 3600 hektoliter jó minőségű elegybúza, melynek hektoliterenkénti súlya 74 kilogram legyen.

2-ör: 2000 hektoliter tökéletes száraz és jó minőségű tengeri, hektoliterenként 74 kilogram súlyú.

Az ajánlatok kisebb gabona mennyiségre is elfogadhatók, de ezen mennyiség a búzánál 300, a tengerinél 200 hektoliternél kisebb nem lehet.

A szállítási határidő 1879. évi november 1-étől bezárólag, 1880. évi augusztus utolsó napjáig tart.

A szállítandó gabona mennyiség egyenlő részletekre létszen felosztva, mely szállítást ugyanazon arányban, és ugyancsak azon hó végével fog fizettetni.

3-ör: Minden szállító köteles a reá havonként eső gabona mennyiségét minden hó végéig beszállítani, és csak akkor tarthat igényt a beszállított gabona mennyiség után járó összeg kifizetésére, ellen esetben a csak részben beszállított gabona mennyiség után járó összeg mind addig visszatartatik, míg a szállító gabonáját, melylyel hátralékban van, be nem szállította.

4-ör: Jogában áll a szállítónak, a további szállításról akár mikor lemondani, de a lemondásról tartozik a kapnik m. kir. bányá és kohóhivatal egy hóval előbb értesíteni, mely esetben a hivatalnál letett bányapénze a hivatal rendelkezésére álland.

A szállítandó gabona annak átvétele előtt pontosan meg fog minőségre nézve az átvételi kezelők által vizsgáltatni, és csak a fennebbi feltételeknek megfelelő fog átvétetni.

A szállítási írásbeli ajánlatok beadására, a kapnikbányai magy. kir. bányá és kohóhivatalnál

1879. évi október-hó 27. napja tűzetik ki határidőül, azon kikötéssel, hogy az írásbeli ajánlatok postai úton az alulírott hivatalhoz czimezve küldendők, a mely határidőn túl érkező ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az írásbeli ajánlatokra kívül reáirandó:

„Ajánlat gabonára“

Az ajánlatokhoz 10% bányapénz készpénzben, állampapírokban, vagy pénztári utalványokban csatolandó; a szóbeli árlejtésnél pedig, a vállalat nagyságához arányosított bányapénz előre befizetendő.

A szóbeli árlejtés idejéről 1879. évi október-hó 28. dikájának d. e. 10 órája tűzetik ki.

Kapnikbányán, 1879.

M. kir. bányá- és kohóhivatal.

Eladó szőlő.

A borjumálban

a Sétáttérrel szembe, egy szép fekvésű szőlő terméssel, vagy a nélkül eladó. Értekezhetni be-magyarateza 6 szám földszint.

(361) (2-3)

A kolozsvári takarékpénztár részvény társulat igazgató bizottmánya

1879. szeptember-hó 13-án tartott ülésében elhatározta:

hogy az alapszabályok függelékének 5 §-ban fenntartott jog alapján, — azon okból, hogy az intézettől hitelt élvezők az eddiginél kisebb kamatláb kedvezményében részesülhessenek — a betéti eddigi 6%-os kamatláb 5%-ra leszállíttassék; ezen elhatározás oly figyelmeztetéssel hozatik ezennel köztudomásra, hogy:

a) új betételek most már csak 5%-ra fogadtatnak el; (362) (3-3)
b) a már betett összegek után 1879. december 31-ig számíttatik ugyan a kamat, az eddigi kamatláb szerint, — 1880. január 1-től kezdve azonban az eddigi 6%-al kamatoztatott betétek 5%-al fognak kamatoztatni.

Minden egyéb tekintetben az alapszabályok és azok függelékének megállapításai fenntartatván, a kamatlábnak ezen leszállítását illetőleg a betevő felek a függelék 5. §-nak a betéti könyvecskéken meglevő szabálykivonatban is kitüntetett azon meghatározására figyelmeztetnek; mely szerint az, ki betéti pénzéről 1879. december 1-ig nem rendelkezik, a kamatleszállításba beleegyezettnek fog tekintetni. Kolozsvárt, 1879. szeptember 13-án.

A kolozsvári takarékpénztár részvény társulat igazgató bizottmánya.

Vendéglő haszonbérbe adás.

Alóírt Sz. Udvarhely városának főútcájában (bolosutca) levő, 1853 óta fenálló s látogatott vendéglő helyiségeket, — mely jól berendezett kert, jégverem és téli-nyári terep pályával el van látva, bár melyik pillanatban 3, esetleg 6 évre haszonbérbe szándéksom adni. A haszonbér iránt értekezhetni alóírttal.

Sz. Udvarhely, 1879. szeptember 29.

KORONKAI JÓZSEF.

(350) (3-3)

STEIN JÁNOS

könyv- és zeneműkereskedésben Kolozsvárt.

1879. A Bazár 1879. Január 1-től 12 színezett dírat képet 25. évfolyam. A Bazár a legelterjedtebb és a legészterűbb német női divatlap, a legkedveltebb és a legitalomnövebb lap a nemben.

Előfizetési ára negyedévre helyben hához hordva csak 1 frt 50 kr. Vidékre bérmentes küldéssel 1 frt 80 kr.

Évenként megjelenik: 24 dívatlap. 24 széprodalmi és vegyes tartalmu lap. 24 melléklet 500 szabás rajzzal. 24 melléklet különféle közlemények és hirdetésekkel. 12 színezett díratkép és egyéb minták.

Nürnbergi diszárak, lovagló- és vadász-kellékek, lát- és illatszerek, dohányzó készletek.

ŐSZI IDÉNYRE

legujabb posztó-, filcz-kalapok fiuk és urak részére.

Fiu-kalapok darabja 1 frt 20 krtól, 3 frt 20 krig. || Uri-kalapok darabja 1 frt 80 krtól, 5 frt 50 krig.

FÉRFI-, NŐI- ÉS GYERMEK-CZIPÓK

legnagyobb raktára.

1 pár gyermek-czipő, bőr vagy brünel 1 frt 60 krtól, 3 frtig. || 1 pár női-czipő, posztó, bőr vagy brünel 3 frt — krtól, 5 frtig.
1 pár férfi-czipő 6 frt — krtól, 9 frtig. || 1 pár fiu-czipő 3 frt 60 krtól, 4 frt 50 krig.

C S A P Ó S Á N D O R

nagy árutárlata Kolozsvárt, főter, „Nemzeti szálloda alatt. Vidéki megrendelések legpontosabban teljesíttetnek.

U T A Z Ó K E L L É K E K

1 darab női kézi táska, vászon- vagy bőrből 90 krtól, 10 frtig. || 1 darab uti bőrből 1 frt 50 krtól, 20 frtig.
1 darab kézi uti táska, bőr- vagy vászonból 2 krtól, 20 frtig. || 1 darab uti faláda 4 frt 20 krtól, 18 frtig.
1 darab uti nyak-táska 2 forinttól 8 frtig.

D I T M Á R R.

nagy petroleum-lámpa raktára; — függő közönséges, finomabb éttermekben; — asztali, konyha- és falilámpák gyári árakban.

I s k o l a i k e l l é k e k

fiu- és leány-gyermekek számára.

Iskolai könyvtáskák leánykáknak 50, 60, 70 kr., egész 2 frtig.
Iskolai könyvtáskák fiuknak 55, 60, 70 kr., egész 1 frt 50 krig.
Rajzeszközök 1 frt 20 krtól 4 frt 50 krig. — Festékek dobozban 6 krtól egész 2 frtig. — Toll-szekrények bádogból 20, 40, 50 kr., fából darabja 5 kr. — Tenta-tartók, zsebben hordhatók 20 kr. 1 frt 20 krig. — Zsebkések nagyválasztékban 15 krtól egész 6 frtig.

Mindenféle háztartás és konyhaeszközök, acél-árak, gyermekjátékok, Thonet-féle székek, fauteuilek és kanapék hajtott fából.